

**ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

Панков Дмитро Андрійович

ПІБ здобувача

КУРСОВА РОБОТА

Облік доходів і витрат у готельному бізнесі

тема

Навчальна
дисципліна

Облік за видами економічної діяльності

назва навчальної дисципліни

Ступінь освіти

Фаховий молодший бакалавр

фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр

Галузь знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

Спеціальність

071 Облік і оподаткування

код і найменування спеціальності

Освітньо-професійна
програма

Бухгалтерський облік

назва освітньо-професійної програми

Академічна група

О-2-24

назва академічної групи

Харків, 2025 рік

ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ

Керівник:

Мельничук Марина Олексіївна, голова циклової комісії економіки, управління та адміністрування, викладач, спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач

Дмитро ПАНКОВ

підпис здобувача

ІП здобувача

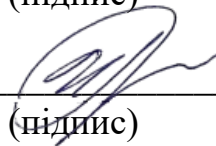
Підсумкова оцінка: 65 (балів)

Члени комісії з захисту:

Марина МЕЛЬНИЧУК

(підпис)

Інна РУДЕНКО

(підпис)

**ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

Панков Дмитро Андрійович

ПІБ здобувача

ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

Навчальна
дисципліна

Облік за видами економічної діяльності

назва навчальної дисципліни

Тема роботи

Облік доходів і витрат у готельному бізнесі

тема курсової роботи

Термін подання
завершеної роботи

18.11.2025 р.

фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр

Графік виконання роботи

Виконання роботи за розділами	Термін виконання
Вибір та затвердження теми	02.09 – 14.09.2025
Добір та аналіз літератури за обраною темою	16.09 – 21.09.2025
Складання плану курсової роботи	23.09 – 28.09.2025
Написання вступу та I розділу	30.09 – 19.10.2025
Написання розрахункової частини (II розділ) курсової роботи	21.10 – 09.11.2025
Написання висновків та пропозицій, оформлення курсової роботи	11.11 – 16.11.2025
Подання курсової роботи керівнику для рецензування (для рекомендації до захисту)	18.11 – 30.11.2025
Захист курсової роботи	02.12 – 07.12.2025

Завдання видав

Науковий керівник,

кандидат економічних наук

 Марина МЕЛЬНИЧУК

(підпис)

Завдання отримав

Здобувач

(підпис)

Дмитро ПАНКОВ

ПІ здобувача

«14» вересня 2025 р.

«14» вересня 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ДОХОДІВ І ВИТРАТ У ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ	5
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	12
ВИСНОВКИ	16
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	17

ВСТУП

Готельний бізнес є однією з ключових сфер індустрії гостинності та туристичного сектору. Ефективний облік доходів і витрат забезпечує контроль за фінансовими результатами та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Метою курсової роботи є дослідження системи обліку доходів і витрат у готельній сфері, її особливостей та впливу на фінансову звітність.

Об'єкт дослідження: фінансово-господарська діяльність готельних підприємств. Предмет дослідження: система обліку доходів і витрат у готельному бізнесі.

Завдання курсової роботи:

1. Дослідити теоретичні основи обліку доходів і витрат у готельному бізнесі.
2. Вивчити нормативно-правову базу та методичні підходи до ведення обліку.
3. Розробити практичну частину: журнал господарських операцій, оборотну відомість, фінансову звітність.
4. Надати пропозиції щодо вдосконалення системи обліку доходів і витрат.

РОЗДІЛ 1.

ОБЛІК ДОХОДІВ І ВИТРАТ У ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ

Готельна діяльність характеризується наданням комплексу послуг: проживання, харчування, побутових, транспортних та додаткових сервісів. Доходи формуються за рахунок реалізації номерного фонду, ресторанних послуг, оренди приміщень, конференц-сервісу, екскурсійного обслуговування тощо. Витрати поділяються на прямі (матеріальні, заробітна плата) та непрямі (адміністративні, збутові, амортизація).

Готельний бізнес належить до сфери гостинності та є висококапіталомісткою галуззю. Його економічна сутність полягає в наданні комплексу послуг, пов'язаних із тимчасовим проживанням, харчуванням та іншими супутніми сервісами.

Ключові особливості готельної послуги, які визначають специфіку її обліку:

1. Нематеріальність та невідчутність: Послуга не має фізичної форми до моменту споживання. Це ускладнює інвентаризацію та оцінку якості.
2. Незбереженість (Швидкопсувність): Готельний номер, який не був проданий сьогодні, є втраченим доходом, який не можна компенсувати завтра. Це вимагає використання специфічних методів управління доходами (Revenue Management).
3. Одночасність виробництва і споживання: Послуга надається і споживається одночасно (наприклад, обслуговування в ресторані або прибирання номера).
4. Висока питома вага постійних витрат: Значна частина витрат (амортизація будівель, орендна плата, комунальні послуги) не залежить від рівня заповнюваності, що робить точку беззбитковості (Break-Even Point) критичним показником для готелю.

5. Сезонність: Коливання попиту протягом року вимагають гнучкої системи обліку, яка може відображати зміну цінової політики та структури витрат.

Облік у готельному бізнесі повинен відображати цю багатогранність, надаючи інформацію як для фінансової звітності (зовнішні користувачі), так і для оперативного управління (внутрішні користувачі).

Доходи готелю поділяються на:

- основні доходи: проживання у номерах;
- додаткові доходи: ресторанні послуги, конференції;
- інші операційні доходи: фінансові доходи, курсові різниці;

Згідно з міжнародними (МСФЗ) та національними (НП(С)БО) стандартами, дохід – це зростання економічних вигід протягом звітного періоду у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, що призводить до зростання власного капіталу (окрім зростання, пов'язаного із внесками власників).

У готельному бізнесі доходи класифікуються за видом діяльності:

- Основні доходи: дохід від оренди номерного фонду (Rooms Revenue): Основне джерело, пов'язане з розміщенням гостей.
- Дохід від харчування та напоїв (Food & Beverage Revenue): Дохід ресторанів, барів, банкетних залів.
- Додаткові (Інші) доходи: дохід від супутніх послуг (пральня, SPA-центри, конференц-зали, оренда обладнання, паркінг).

Момент визнання доходу в готелі є ключовим обліковим питанням. Найпоширеніші підходи:

- На момент надання послуги (принцип нарахування): Дохід від проживання визнається щоденно протягом періоду проживання гостя, а не в момент отримання передоплати або виїзду.
- При виконанні зобов'язання: Відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами», дохід визнається, коли готель виконує зобов'язання

щодо передачі послуги клієнту. Наприклад, дохід від організації банкету визнається після його проведення.

- **Управління доходами (Revenue Management):** Хоча це не обліковий стандарт, ця концепція безпосередньо впливає на облікову політику. Вона фокусується на максимізації доходу шляхом продажу правильного продукту правильному клієнту за правильною ціною і у правильний час. Ключові показники, які генерує RM (та які впливають на облік):

- **ADR (Average Daily Rate):** Середня ціна проданого номера.
- **RevPAR (Revenue Per Available Room):** Дохід на доступний номер (найкращий показник ефективності).
- **Occupancy Rate:** Рівень завантаженості номерного фонду.

Витрати в готельному бізнесі є надзвичайно різноманітними і вимагають чіткої класифікації для ефективного контролю та прийняття управлінських рішень.

Витрати поділяються на:

1. Прямі матеріальні витрати;
2. Прямі витрати на оплату праці;
3. Загальновиробничі витрати;
4. Адміністративні витрати;
5. Витрати на збут;
6. Інші операційні витрати.

Для внутрішнього (управлінського) обліку застосовують такі класифікації:

1. За економічними елементами: Витрати на оплату праці, матеріальні витрати, амортизація, інші операційні витрати.
2. Залежно від обсягу діяльності (CVP-аналіз):
 - **Постійні (Fixed Costs):** Не змінюються зі зміною заповнюваності (оренда, страхування, адміністративна зарплата).

- Змінні (Variable Costs): Змінюються прямо пропорційно обсягу послуг (вартість продуктів харчування, міні-косметика для номерів, прання постільної білизни).

- Напівзмінні (Semi-Variable Costs): Мають постійну та змінну частини (наприклад, комунальні послуги).

3. За місцями виникнення (МВВ) та центрами відповідальності: Готельні витрати групуються за відділами, які їх генерують:

- Витрати відділу номерного фонду.
- Витрати відділу харчування та напоїв (F&B).
- Витрати адміністрації та загальногосподарські.
- Витрати відділу маркетингу та продажів.

Калькулювання – це процес визначення собівартості окремої послуги (наприклад, проживання однієї ночі або банкету).

1. Позамовний метод (Job-Order Costing): Ідеально підходить для унікальних, індивідуальних послуг, таких як організація конференцій, весіль або спеціальних заходів (банкетів), де кожна подія має свою окрему калькуляцію.

2. Простий попередільний метод (Process Costing): Може застосовуватися для обліку однорідних послуг, наприклад, калькуляція собівартості однієї ночі проживання, де всі прямі витрати діляться на кількість проданих ночей.

3. ABC-метод (Activity-Based Costing): Найбільш точний, але складний метод. Він передбачає розподіл накладних (непрямих) витрат не на основі обсягу (як прості методи), а на основі фактичної діяльності, яка ці витрати спричинила (наприклад, витрати на прибирання залежать від кількості прибиральних годин, а не від загальної кількості номерів). Використання ABC-методу підвищує точність собівартості послуг у багатофункціональних готельних комплексах.

USALI є міжнародним галузевим стандартом, який встановлює єдину структуру плану рахунків та фінансової звітності для готелів. Це не обов'язковий юридичний стандарт (як МСФЗ), але він є де-факто стандартом управлінської звітності, що дозволяє порівнювати фінансові результати різних готелів у різних країнах.

Основні принципи USALI:

1. Облік за центрами відповідальності (Departmental Accounting): Витрати та доходи обліковуються за відділами (номерний фонд, F&B, SPA тощо). Це дозволяє оцінити ефективність кожного відділу окремо.

2. Формат P&L (Звіт про прибутки та збитки): USALI пропонує чітку, багаторівневу структуру для розрахунку фінансового результату, яка включає кілька ключових проміжних показників прибутку.

USALI забезпечує послідовне визначення прибутку:

1. Операційний дохід відділу (Departmental Operating Income):

$$\text{ДОІ} = \text{Дохід відділу} - \text{Прямі операційні витрати відділу}$$

Цей показник відображає ефективність управління конкретним відділом (наприклад, чи є прибутковим ресторан сам по собі).

2. Валовий операційний прибуток (Gross Operating Profit, GOP):

$$\text{GOP} = \text{Сума ДОІ всіх відділів} - \text{Нерозподілені операційні витрати}$$

GOP є найважливішим показником операційної ефективності, оскільки він показує прибуток готелю до вирахування витрат, які не залежать від менеджменту (оренда, амортизація, податки, відсотки).

3. Прибуток до вирахування відсотків, податків, амортизації та орендної плати (EBITDAR): Використовується для порівняння готелів з різною структурою власності (власні чи орендовані приміщення).

Використання USALI дозволяє чітко розмежувати прямі витрати (які можна віднести безпосередньо до доходу відділу) і нерозподілені (адміністративні, маркетингові, комунальні витрати загального користування), що є основою для ефективного контролю.

Облік доходів і витрат у готельному бізнесі не є ізольованим процесом, а являє собою інтегровану систему:

Аспект	Фінансовий облік (Зовнішній)	Управлінський облік (Внутрішній)
Ціль	Підготовка звітності для зовнішніх користувачів (інвестори, податкова).	Надання детальної інформації для прийняття рішень керівництвом.
Стандарти	НП(С)БО, МСФЗ.	USALI, внутрішня облікова політика.
Витрати	Класифікація за економічними елементами.	Класифікація за центрами відповідальності, постійні/змінні.
Доходи	Класифікація за видами діяльності.	Класифікація за каналами продажів (пряме бронювання, ОТА).
Звітність	Баланс, Звіт про фінансові результати.	Звіт про GOP, звіти про відхилення (план/факт), детальні калькуляції.

Успішний готель використовує дані фінансового обліку як основу, а управлінський облік, зокрема USALI, як інструмент деталізації та аналізу ефективності роботи кожного відділу. Управлінський облік доповнює фінансовий, надаючи деталізовану інформацію про собівартість послуг, що є необхідним для ціноутворення та стратегічного планування.

Формули визначення доходів та витрат

1) Загальний дохід готелю:

$D = D_n + D_d + D_o$, де D_n – дохід від номерів; D_d – дохід від додаткових послуг; D_o – інші доходи.

2) Собівартість послуг:

$C = P_{MB} + P_{VP} + ZB$, де P_{MB} – матеріальні витрати; P_{VP} – витрати на оплату праці; ZB – загальновиробничі витрати.

3) Фінансовий результат (прибуток/збиток):

$\Pi = D - B$, де D – дохід, B – витрати.

Облік доходів і витрат у готельному бізнесі регламентується наступними нормативними актами: ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати», МСФЗ 15, а також спеціальними законами у сфері туризму та готельної діяльності.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

2.1. Формування початкового балансу підприємства

На підставі вихідних даних за варіантом №10 сформовано початковий баланс на 01.01.2025р.

Стаття	Сальдо на початок, грн	Сальдо на кінець, грн	Тип рахунку
Основні засоби	234850	234850	Актив
Знос основних засобів	63600	63600	Актив
Нематеріальні активи	45350	45350	Актив
Матеріали	3250	3250	Актив
Каса	2820	2820	Актив
Поточний рахунок	34564	34564	Актив
Статутний капітал	318000	318000	Пасив
Нерозподілений прибуток	20380	20380	Пасив

2.2. Журнал реєстрації господарських операцій

На підставі таблиці 2.2 сформовано журнал реєстрації господарських операцій за січень 2025 р.

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Надійшли матеріали від постачальника	201	631	600
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	100
3	Використано матеріали на виробництво	23	201	1500
4	Нараховано заробітну плату	23	66	26000
5	Утримано податки з доходів фізичних осіб	66	641	3900
6	Виплата зарплати робітникам	66	30	22100
7	Придбано основні засоби (верстат)	10	631	400
8	Введено в експлуатацію основний засіб	10	10	400
9	Нараховано амортизацію	91	10	21000
10	Реалізація готової продукції	36	70	161000

2.3. Оборотна відомість за синтетичними рахунками

Рахунок	Сальдо на початок Дт	Сальдо на початок Кт	Обороти Дт	Обороти Кт	Сальдо на кінець
10	234850	-	400	21000	216250
201	3250	-	1500	0	4750
23	0	-	26000	0	26000
30	2820	-	22100	0	24920

2.4. Кінцевий Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 01.02.20XX р. (тис. грн.)

Актив	Код рядка	На 01.02.2025 р.	Пасив	Код рядка	На 01.02.2025 р.
I. Необоротні активи	1000	150.25	III. Власний капітал	1400	419.32
Основні засоби (залишкова вартість)		150,25	Статутний капітал	1401	327,00
Нематеріальні активи (залишкова вартість)		42,54	Нерозподілений прибуток	1420	92,32
II. Оборотні активи	1100	658.05	IV. Довгострокові зобов'язання	1500	265.00
Запаси (20+22+23+26+28)		77,52	Довгострокові позики банку	1510	265,00
Дебіторська заборгованість (361+372)		165,81	V. Поточні зобов'язання	1600	123.98
Грошові кошти (301+311)		308,16	Короткострокові позики банку	1600	2,64
			Розрахунки з постачальниками	1600	10,32
			Розрахунки за податками (641)	1600	43,27
			Розрахунки по страхуванню (651)	1600	1,82

			Розрахунки з оплати праці (661)	1600	30,90
			Інші поточні зобов'язання (685)	1600	1,00
Баланс (УСЬОГО АКТИВ)	1300	808.30	Баланс (УСЬОГО ПАСИВ)	1900	808.30

1. Збалансованість та фінансовий стан на початок періоду

- Початковий Баланс на 01.01.2000 р. (до початку господарської діяльності) є збалансованим (Актив = Пасив = 616,92 тис. грн.), що підтверджує рівність майна підприємства (Актив) та джерел його формування (Пасив).

- Структура капіталу свідчить про високу залежність від зовнішніх джерел: загальний Пасив (616,92 тис. грн.) сформований переважно за рахунок Довгострокових позик банку (265,00 тис. грн., або 43% Пасиву) та Власного капіталу (338,38 тис. грн., або 55% Пасиву).

2. Вплив господарських операцій на Баланс

- Всі 33 господарські операції за січень 2000 р. були коректно відображені в Журналі реєстрації та записані на синтетичних рахунках. Сума оборотів за місяць склала 499 105,67 грн. (похибка 0,05 грн. через округлення ПДВ).

- Були застосовані всі чотири типи балансових змін (А+П+, А-П-, А+А-, П+П-), що забезпечило безперервне збереження балансу під час обліку.

- У січні підприємство здійснило інвестиційну діяльність (придбання та введення в експлуатацію Основних засобів на 3 000 грн.) та повний виробничий цикл (виробництво та реалізація готової продукції).

3. Фінансові результати та кінцевий стан

- Виробнича діяльність призвела до утворення собівартості готової продукції у розмірі 41 296 грн., яка була реалізована.

- Кінцевий фінансовий результат (Чистий прибуток) за січень склав 80 937,28 грн. (залишок рахунку 791).

- Кінцевий Баланс на 01.02.2000 р. також є збалансованим (Актив = Пасив = 808,30 тис. грн.), що підтверджує правильність проведених розрахунків і закриття рахунків.

- Збільшення власного капіталу (з 338,38 тис. грн. до 419,32 тис. грн.) відбулося як за рахунок отриманого чистого прибутку, так і за рахунок перенаправлення частини прибутку до статутного капіталу (9 000 грн.).

Таким чином, у ході виконання завдання було підтверджено практичне застосування методу подвійного запису, відображено повний цикл господарської діяльності підприємства та успішно складено всі необхідні форми фінансової звітності.

ВИСНОВКИ

У ході курсової роботи досліджено теоретичні та практичні аспекти обліку доходів і витрат у готельному бізнесі. Сформовано баланс, складено журнал господарських операцій, оборотну відомість та фінансову звітність. Отримані результати підтвердили важливість організованого обліку для управління підприємством та підвищення фінансової ефективності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність».
2. П(С)БО 15 «Дохід».
3. П(С)БО 16 «Витрати».
4. МСФЗ 15 «Дохід від контрактів з клієнтами».
5. Наукові статті та підручники з обліку в готельному бізнесі.